

„Acta der Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland", gehouden te Leeuwarden van 24 Augustus—9 September 1920.

J. H. Kok, Kampen

In een onzer kerkelijke bladen werd het vermoeden geuit, dat er nog al eens Acta, die voor het kerkelijk archief zijn bestemd, verhuizen naar de predikantsbibliotheek.

Dit vermoeden is, naar ik vrees, maar al te juist. En ik moet er dadelijk aan toevoegen: in de boekrij van den predikant doen ze vaak beter dienst dan in het archief.

Het zou dazer dagen wel kunnen gebeuren, dat een gemeentelid in verband met Wisse's breuk even met dominee kwam spreken. „Ja, ziet ge, die veronderstelde wiesgerboorte, ik zou wel eens willen weten, hoe 't daar mee nu in onze Kerken staat". Dominee onderricht hem, dat in 1905 de Kerken ook in zake dit punt een besluit hebben genomen en zou 't den vrager gaarne eens voorlezen, wat toen dienavonds is bepaald, maar de Acta zijn in 't archief. Gemeentelid moet maar eens terugkomen en verneemt later misschien, dat dominee nog geen tijd heeft gehad 't archief na te snuffelen, of dat bedoelde inrichting meer weg heeft van een mikrochaos dan van een mikrokosmos en zelfs de legger ontbrak, zoo hij al niet moet hooren, dat een van zijn vorige dominees er mee op den loop is gegaan of het boek ergens bij een kerkeraalslid (wat ook kan gebeuren) is blijven slingeren.

Hierna wil ik die stille annexatie der Acta aller minst aanmoedigen. Ieder archief moet in orde zijn en een volledig stel Acta bezitten, welke men zoo voor 't grijpen heeft.

Maar ik wil er mee zeggen, dat de Acta ook in de predikantsbibliotheek thuis hooren.

Het zou van elke Kerk een betrekkelijk kleine uitgave vorderen, indien zij voor haar predikant of voor ieder van haar predikanten een exemplaar bestelde.

Dit zou tevens een van die aardige attenties zijn, die geen reuzensommen eischen, maar toch gemeentelijk zoo op prijs worden gesteld en ertoe kunnen medewerken om de verhouding te veraangamen.

Wie voor die idee voelt, beginne nu. Deze Acta zijn zoo uiterst belangrijk, omdat de Leeuwarder Synode den grondslag gelegd heeft voor het werk van verschillende latere Synodes.

Scribae en uitgever hebben in „Lust en IJver" met elkander gewedijverd om de Acta een welverzorgd innerlijk en uiterlijk te geven.

HEPP.

„De Lichte Last", door G. Schrijver.
Tweede druk.
J. H. Kok, Kampen (zonder jaartal).

Een late herdruk van een onzer weinige hedendaagsche klassieke werken.

Uit het feit, dat eerst nu deze tweede druk verscheit (de eerste kwam in 1911 uit), fonneert de „N. Rott. Ct." een aanklacht tegen het Gereformeerde lezende publiek.

Inderdaad ligt er iets verwonderlijks in, dat terwijl andere boeken van zoo veel lager gehalte wegvlogen, dit zoo weinig voorspoedig ging.

Daarvoor moet natuurlijk een oorzaak bestaan.

Ik herinner mij, dat ik dezen roman voor het eerst in „Ons Tijdschrift" las en genoot. Maar dit genot werd mij zoo dikwijls bedorven, als ik een andere rubriek in datzelfde tijdschrift opsloeg, waarin Schrijver niet zelden min-nobele polemieken voerde. En zoo ging het velen met mij. De ergernis was soms zoo groot, dat men Schrijver als zuiver literair werker erom vergat. Deze auteur maakte toen en later stemming tegen zichzelf.

Maar moesten Gereformeerde lezers dan niet beter onderscheiden tusschen de beide kwaliteiten, waarin Schrijver zich deed kennen? Moesten zij den literator Schrijver niet waardeeren, ook waar zij het doen van den polemist Schrijver afkeurden?

Wij hebben het niet over het „moeten", maar wilden alleen naar een verklaring zoeken.

Onlangs sprak ik met iemand van onmiskenbaar literairen smaak over nieuwere dichters. Voor één hamster had hij geen enkel goed woord over. Maar eerlijk helderde hij op: die man is familie van mij en als persoon kan ik hem niet uitstaan, vandaar, dat ik geen regel van hem onbevange kan lezen.

Sympathieën en antipathieën hebben op de ontvangst van een boek grooten invloed.

Een auteur moet zorgen het geestelijk contact met hen, voor wie hij schrijft, niet te verbreken.

Of hij hen dan naar den mond moet praten? In 't geheel niet. Hij mag hem zelfs vrijmoedig de waarheid zeggen of althans wat hij meent waarheid te zijn. Maar hij doe het waardig. Hij vermijde, wat kwetsen kan.

Wil men dit benepen of bekrompen noemen van Gereformeerde lezers? Ik zal niet ontkennen, dat ook zij er vatbaar voor zijn. Doch zeker niet in erger mate dan de geestverwanten van de liberale „N. R. Ct."

Waarom hebben dezen Schrijver niet eer een tweede uitgave van zijn „Lichte Last" bezorgd? Het werd hun aangeprezen als kunstwerk. Waarom werd het in die kringen dan niet drukker gelezen? Daarop kan dunkt mij maar één antwoord worden gegeven. Van vrijzinnige zijde trekt men de antithese-lijn op literatuurgebied scherper dan van onzen kant.

Ik beweer niet hiernaas de hoofdoorzaak te hebben aangewezen. Ik geloof, dat hier nog verschillende andere factoren in werken. Maar daarvoor zou ik het terrein moeten betreden, dat onze redacteur voor Literatuur en Kunst zich als jachtgebied koos. Ik wilde alleen op een voornemen factor de aandacht vestigen.

Tegelijk zou ik daaraan den raad willen verbinden: mochten er lezers zijn, die inderdaad dit bezwaar tegen Schrijver zoo lieten wegen, dat zij hem hun waardeering onthielden, laten zij zich nu daarboven plaatsen. Schrijver komt de eer toe een van onze eerste rangs-auteurs te zijn. Zijn jongensboeken (de Jongens van de Club en Toen Moeder weg was) zijn m.i. nog niet overtroffen. In „Stormgetij" leek hij mij minder

op dreef. Maar de Lichte Last is zijn geure. Het is totnogtoe zijn chef d'oeuvre. En wanneer Schrijver als polemist reeds lang vergeten zal zijn, zal hij als literator en met name door zijn Lichte Last nog voortleven.

Ik hoop alleen, dat hij in dit genre zal voortwerken. Ik zie met verlangen naar meer van zulke boeken uit.

HEPP.

Vragenbus.

Vooraf zij het volgende meegedeeld:

1. dat er een groote menigte vragen bij de Redactie is ingekomen en dat getracht zal worden de vragen zoo veel mogelijk naar den datum van ontvangst te beantwoorden, maar dat eenig geduld zal moeten worden geëffend;

2. dat aan den vrager uit Vlaardingen, wiens vraag zich minder leende voor publieke beantwoording, een particulier schrijven met inlichtingen is verzonden, dat echter als onbestelbaar terug kwam. Hij gelieve nauwkeurig adres (in den brief ontbrak de aanduiding van straat en nummer) op te geven.

Er wordt ons gevraagd, of Luk 1:37 „want geen ding zal bij God onmogelijk zijn", wel in elk opzicht opgaat, daar toch alles zich ontwikkelt naar Gods Raadsbesluit en Hij daarvan niet afwijken kan, bepaald niet in zake de komst en het verlossingswerk van Christus.

Men moet woorden als Luk 1:37, ygl. ook Gen. 18:14 nemen in hun verband. Er staat niet, dat alles, wat er wel zou kunnen gebeuren, ook inderdaad kan gebeuren, als God het slechts wil. Er is sprake van een wonder, een zeer buitengewoon wonder. De vraag komt op, kan dat wel? Maria zegt, hoe zal dat wezen? En dan ontvangt ze ten antwoord, dat dat bepaalde wonder dat haar zoo juist was geopenbaard, zeer goed geschieden kan, omdat een almachtig God het werken zou.

Men kan wel zeggen, dat God kan doen, wat Hij wil, maar moet daar dan aan toevoegen, dat God niet alles willen kan. Hij kan het kwade niet willen. Hij wil ook niet afwijken van Zijn besluit, omdat Hij de Onveranderlijke is.

Luk 1:37 moet dan ook niet in dien abstracten zin worden genomen, als de vrager het schijnt te doen. Hij lette er ook op, dat het in negatieve vorm is gesteld en herinnere zich voorts Deut. 29:29. De verborgen dingen zijn voor den Heere onzen God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen. Wij moeten dan ook de eeuwige straf van den Satan lieft niet op een dergelijke spekulatieve wijze vaststellen, als de vrager wil doen, doch ons beroepen op plantsen als Jud. 6, Openb. 20:10.

Een andere vrager vraagt ons, hoe het mogelijk kan zijn, dat de Egyptische en Chinese geschiedenis veel hooger opklommen, dan de Bijbelsche en wat te denken van resultaten van palaeontologie enz.

Dat alle moeilijkheden hier op te lossen zijn, zullen we niet beweren, er blijven vragen. Toch kunnen wellicht de volgende opmerkingen doen zien, dat ook de wetenschap volstrekt niet zoo zeker van haar zaak is, als ze wel eens voorgeeft.

1. De chronologie der oude volken, Babyloniërs, Egyptenaren, Chinezen staat nog niet zoo vast. De voorname wijze om de data te vinden is het acht geven op berichten over zon- en maansverduisteringen en andere sterrekundige mededeelingen. Maar er leven slechts heel weinig menschen, die dergelijke berekeningen kunnen uitvoeren en tevens die berichten in die oude talen goed kunnen lezen en beoordeelen. Er zijn er ook weinigen, die ze kunnen controleren. Nog niet zoo lang geleden bleek b.v., dat men den regeringstijd van den bekenden Hammurapi op gezag van den Duitschen Jezuit Kugler ± 200 jaar te vroeg had gesteld.

2. Evenmin is de Bijbelsche chronologie zoo zeker, dat er geen moeilijkheden meer overblijven. Veelal moet men b.v. gebruik maken van de geslachtsregisters, maar die zijn ons niet voor chronologische berekeningen gegeven. Het is b.v. niet onmogelijk, dat in sommige registers niet al de opeenvolgende leden van een geslacht worden genoemd, gelijk we b.v. zeker weten, dat in het register van Matth. 1 drie koningen van Juda ontbreken.

3. Wat de palaeontologie betreft, ook hier past voorzichtigheid. Bij allerlei berekeningen gaat men er van uit, dat de vorming van een aardlaag in vroeger tijd even lang duurde als thans, wat nog te bewijzen is. Maar bovenal moeten we bedenken, dat bij de schepping God anders heeft gewerkt dan thans. Wij kunnen niet van het voortbestaan, besluiten tot het ontstaan. Wij weten ook niet, wat er al zoo gebeurd is gedurende de 6 dagen van de schepping. Gods Woord vermeldt alleen het hoofdfeit, dat den dag kenmerkt.

Daarmee is natuurlijk volstrekt niet alles gezegd, alleen verklaard, dat voorzichtigheid past.

Dezelfde vrager vraagt ons naar het ontstaan van den kanon. Ik kan hier verwijzen naar mijn brochure: Kanon en Tekst van het Nieuwe Testament, Baarn 1916. Een uiteenzetting van dit moeilijke vraagstuk zou te veel plaats vorderen, dan dat het in de Vragenbus zou kunnen geschieden.

Gevraagd wordt, wat de zin is van de uitdrukking: „'t geen dat in mindere (n.l. vergaderingen) niet heeft afgehandeld kunnen worden". Art. 30 D.K.O. en wie of bepaalt, dat dit niet afgehandeld kan worden.

Prof. Rutgers leerde zijn studenten, dat de bedoelde uitdrukking vooral negatieve zin had. In andere stelsels van Kerkregering hebben we hogere vergaderingen of personen. Een bisschop grijpt in de macht van den pastoor, een klassikaal bestuur kan doen, wat des kerkeraads is enz. In het Gereformeerde Kerkrecht daarentegen is de kerkeraad het eigenlijke en zijn de meerdere vergaderingen bijeenkomsten van kerkeraaden. Een klassis doet dus alleen, wat een kerkeraad niet heeft kunnen doen, zij treedt alleen op, waar de kerkeraad niet optreden kan.

Daarom wordt vooral door den aard der zaken bepaald, of de kerkeraad de zaak niet afhandelen kan. Zoals ook de D.K.O. er op volgen laat, dat de meerdere vergaderingen behandelen, wat de Kerken samen betreft. Verder alles, wat uit het kerkverband voortvloeit, de gezamenlijke Kerken hebben zich verbonden allerlei dingen samen te doen en dat zijn weer de dingen, die niet maar één Kerk raken. Zoo is een kerkeraad niet in staat om iemand te examineeren voor het predikambt, en omdat wie eenmaal predikant is, beroepbaar is in alle Kerken, moet hier de meerdere vergadering optreden. Een Kerk is doorgaans niet in staat het zendingswerk ter hand te nemen, daarvoor moeten de Kerken samenwerken, enz. enz.

F. W. G.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Fijnari, J. L. v. d. Wolf te Haastrecht.
s-Gravendeel, G. Verry te Hellevoetsluis.
Meppel, D. J. Convee te Ridderkerk.
Munsterwoude, K. Prins te Wijkkel.
Oudega, A. G. Wolf te Vreeland.
Pernis, P. Tollenaar te Brouwershaven.
Stadskanaal, P. Bos te Winsum.
Wildervank, S. Doornbosch te s-Hertogenbosch.
Zuidwolde, J. H. Kuiper, cand. te Kampen.

Bedankt voor:

Scharendijke, G. Verry te Hellevoetsluis.
Schippliden, A. J. Panoy te Oosterzee.
Sleuwwijk, J. Hoekstra te Ten Post.
Zegwaart, A. G. Wolf te Vreeland.

Intrede te:

Gasseler-Nijveer, J. Schaafsma, Tekst 2 Cor. 4:5.
Kootwijk, E. J. v. Voorst, Tekst Col. 1:28.

Emeritaat. Dr. C. Zwaan van Djocja, thans in ons land, heeft aan den kerkeraad van Amsterdam, op grond van zijn 20-jarigen diensttijd, emeritaat aangevraagd.

Preparatoir Examen. De heer G. B. Wurth is door de Classis Rotterdam toegelaten tot den Dienst des Woords.

Herdenking. De Geref. Kerk te Rilland-Bath herdacht deze dagen den dag, waarop zij vóór 50 jaren tot openbaring kwam.

Soemba. Deputaten voor de Zending hebben, naar we vernemen, Dr. W. van Dijk te Campen in Oost-Friesland aangezocht, om door de Geref. Kerk te Nijverdal te worden uitgezonden als missionair predikant voor Soemba.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Anloo, G. Sevenster, cand. te Kollum.
Baambrugge en Asperen, J. Luigendijk te Scherpenisse.
Bergambacht, D. E. J. Hupkes te Wanawend.
Drempt, B. Cammermeier te Boreolo.
Engelen, J. C. Fontein te Hurwenen.
Hoogersmilde, A. Blanson Henkemans, cand. te Zaandam.
Langerak, C. J. v. d. Graaf, cand. te Rotterdam.
Nieuw-Lekkerland, P. Kruijt te Staphorst.
Ovezande-Drivewegen, J. Kalshoven te Kootwijk.
Vollenhove, H. W. te Winkel te Nijhaske.

Aangenomen naar:

Den Ham, K. van Asch te Eelken.
Doelincem: K. J. Brouwer te Amsterdam.
Opheusden, A. Dekker te Hoewelaken.
Stadskanaal, H. C. v. d. Bonten te Vathiermond.

Bedankt voor:

Barneveld, K. J. v. d. Berg te Ermelo.
Benthuisen, B. G. C. Steenbeek te Waddingsveen.
Elst, C. J. v. d. Graaf, cand. te Rotterdam.
Finsterwolde, A. N. Pijnacker Hordijk te Oldeberkoop.
Harich, G. Tichelaar te Klundert.
Kesteren, D. J. v. d. Graaf te Raamsdonk.
Kortgene, H. van Essen te Hoedekenskerke.
Nenen-Geldrop, H. E. Vinke te Alkmaar.
Poederloen, J. H. van Schuppen te Groot-Ammers.
Polabroek, J. H. Kortor te Wousterwoude.
Purmerland, J. G. I. Brouwer, cand. te Den Haag.
Rijnsburg, E. Warmolts te Nunapeet.
Urk, A. Blanson Henkemans, cand. te Zaandam.
Usselo, H. J. van Rooijen, tijd. te Werkhoven.
Vlissingen, K. J. Brouwer te Amsterdam.

Afscheid van:

Amsterdam, A. J. Eekman, Tekst 1 Petr. 5:10—11.

Ambt neerleggen. Dr. A. I. Kan, benoemd tot schoolopziener, zal zijn ambt als pred. bij de Ned. Herv. Kerk te Assen neerleggen.

Kerkbouw. Het nieuwe kerkgebouw in het park Zorgvliet te s-Gravenhage is in gebruik genomen.

Overleden. Dr. J. A. J. Wentink is op 53-jarigen leeftijd te Noordwolde overleden.

Godsdienstonderwijs. De heer A. J. Fortuin te Epe is benoemd tot godsdienstonderwijzer bij de Ned. Herv. Gemeente te Dedemsvaart.

„Voordorp". Voor het gesticht „Voordorp" voor verwaarloosde kinderen te Leiderdorp, doet de kerkeraad der Ned. Hervormde Gemeente te Leiden moeite, een particuliere vereniging op te richten, waaraan deze stichting kan worden overgedaan.